

## Gooise heidevelden in trek

**Boompieper, Roodborsttapuit en Boomleeuwerik voelen zich thuis in de heidegebieden van het Gooi. Ronald Hofmeester telde in het voorjaar van 2009 het aantal vogels en hun territoria in elf heidegebieden: de Limitische Heide, Nieuw Bussummer Heide, Vliegheide, Groeve Oostermeent, Fransche Kampheide, Tafelbergheide, Blaricummerheide, Bussummerheide, Westerheide, Zuiderheide en Hoorneboegsche Heide.**

### Carla van Lingen



Roodborsttapuit

Foto: Paul v.d. Poel

Van de drie soorten is de Roodborsttapuit de absolute winnaar met maar liefst 89 territoria. Hij komt in alle terreinen voor met uitzondering van de Vliegheide. Zijn meest favoriete leefgebieden zijn de Westerheide met 24 territoria en de Tafelbergheide waar hij met de hoogste dichtheden voor komt: 31 per 100 ha. De vogel ziet er bijna tropisch uit met zijn zwarte kop, witte nek en rode borst. Hij houdt van open tot halfopen afwisselende terreinen met opschietende kruiden. De toppen van lage bomen en struiken gebruikt hij als uitkijkpost om insecten en ander klein grut te spotten. Landelijk gezien heeft de vogel in de jaren 80 van de vorige eeuw een slechte tijd doorgemaakt. Door de achteruitgang van zijn leefgebied belandde hij in 1994 op de Rode Lijst. De laatste jaren is hij bezig met een hoopvolle comeback. Hij heeft zijn leefgebied verlegd van de agrarische cultuurlandschappen naar de natuurgebieden. Het aantal broedparen in ons land wordt nu geschat op 7000.

De Boompieper voelt zich in alle onderzochte heideterreinen thuis. Het is een klein tener bruin vogeltje met donkere strepen en een witte borst. Zijn zang is opvallend: luid piepend laat hij zich met gespreide vleugels uit de lucht vallen. Hij houdt van grote open plekken die omgeven zijn door bomen. Zijn eten zoekt hij in de kruidlaag tot een halve

meter boven de grond. Hier maakt hij ook zijn goed verborgen nestje. Er zijn 71 leefgebieden vastgesteld in alle heideterreinen. Alleen op de Hoorneboegsche Heide, Westerheide en Zuiderheide is een daling vastgesteld. Dat komt waarschijnlijk door het verwijderen van opslag van bomen en struiken.



Boompieper

Foto: Paul v.d. Poel

De Boompieper houdt nu eenmaal van afwisseling: niet alléén heide of alléén bos, maar van alles een beetje. Landelijk gezien is hij met 40.000 broedparen de absolute winnaar van dit drietal.



Boomleeuwerik

Foto: Paul v.d. Poel

De Boomleeuwerik sluit de rij met slechts 27 territoria. Hoewel zijn naam anders doet vermoeden houdt deze vogel van kale, zandige plekken. Zijn territoria zijn daarom vooral te vinden op de Blaricummerheide,

Tafelbergheide, Zuiderheide en Westerheide. Hij lijkt op de Veldleeuwerik maar heeft een kortere staart, en wenkbrauwstrepen die op zijn achterhoofd samenkomen. De vogel is nogal veeleisend als het om de grootte van zijn leefgebied gaat. Met minder dan 5 ha neemt hij geen genoegen en 25 ha geen uitzondering. Roodborsttapuit en Boompieper zijn al heel tevreden met 2 tot 5 ha per territorium. Er zijn in heel Nederland 5000 broedparen van de Boomleeuwerik geteld.

Opvallend is dat deze drie vogelsoorten die dichtbij of op de grond hun nestje bouwen zelfs nog voorkomen op bijvoorbeeld de Hoorneboegsche Heide, waar honden los mogen lopen. Hun dichtheid in aantallen is wel een stuk geringer dan op de Tafelberg- en

Westerheide waar een aanlijngedod geldt. Volgens Hofmeester zal het niet gemakkelijk zijn om ieder terrein zo te beheren dat elke soort het nog meer naar de zin krijgt. Er zijn in het verleden al een heleboel maatregelen getroffen. Bovendien staan de eisen die de vogels stellen aan de terreinen soms lijnrecht tegenover elkaar.

Dirk Prop heeft twee jaar geleden de Werkgroep Broedvogels opgericht. Hij neemt voor 2010 de tellingen van Ronald Hofmeester over. Prop: "Tot 1980 zaten in onze heidegebieden nog vogels als Wulp, Patrijs en Korhaan. Die zijn door de intensieve betreding verdwenen. De kleinere vogels houden we over, maar die doen het opvallend goed. Die vinden onze heidegebieden een koninklijk plekje."

**Bron:** Verkenning voorjaar 2009 "Voorkomen en verspreiding van Roodborsttapuit, Boomleeuwerik en Boompieper in de Gooise heidegebieden." Ronald Hofmeester.